

אמנות

תיאטרון

השואה בבית-הקפה

ידידי הצל (הבימה; מאת בן-ציון תומר; בימוי — ישראל בקר; התפאורה — שלמה ויתקין) הם בני דור מלחמת העולם השנייה, שנולדו בחו"ל, גדלו בארץ, נראים כצברים לכל דבר בעוד שבנפשם טבוע צילן של הגולה והשואה.

בעיית פיצול האישיות אצל בני דור זה היא בעייה נפשית וחברתית חמורה, שרק אלה שהתנסו בה מסוגלים להבינה. המשורר בן-ציון תומר מנסה להציג את הבעייה במחזה אוטוביוגרפי ביסודו, שהמוטיב הי-מרכזי שלו הוא החיפוש אחר הזהות של בני דור-המבוכה.

יורם (אמנון מסקין) הוא אחד מילדי-טהרן, שהוריו שלחוהו כיתום מסאמרקאנד כדי להצילו מחרפת רעב. הוא גדל בארץ, עבר את כל השלבים המצמיחים צבר טי-פוסטי — קיבוץ, מלחמת העצמאות, צבא-הקבע. לכאורה הוא צבר ככל הצברים, מדבר כמוהם ונראה כמותם. אלא שלמעשה הוא עסוק כל הזמן בבריחה מפני עברו הנעוץ בחוצלארץ.

הקונפליקט הפנימי בעולמו של צבר מלאי-כותי מעין זה פרוץ החוצה שעה שהוא נאלץ להתייצב פנים אל פנים מול עברו. אחרי שנשא אשה צברית (אביבה גור) ובנה לעצמו בית, נאלץ יורם לקלוט את הוריו, אחיו וגיסתו, שהגיעו ארצה כעולים חדי-שים. כל אחד מהם מחייה בנפשו את ה-צבר ממנו נמלט, יוצר בקרבנו רגשי-אשמה כבדים המאיימים למוטט עליו את עולמו, להרוס את חיי משפחתו שנראתה כמשפחה צברית לכל דבר.

כשהוא מגלה בקבוצן משוגע (אהרון מס-קין), הרודף אחריו, את דודו שהיה משתף פעולה עם הנאצים, עומד יורם בפני ההכ-רעה: מה היא זהותו האמיתית? האם הוא שייך לבני השואה וחיבב משום כך לנקום ב-דודו, או שמא כצבר די לו להבין את ה-דודו ולהניח לו?

בסופו של המחזה יוצר לו יורם זהות אחת, כישראל, לא כיהודי.

ניפנוף דגלי הפבלו. אין ספק שה-בעייה אותה מעלה תומר, היא בעייה מציי-אותית ותיקה, והסיפור הוא סיפור של ממש ולא גיבור של רעיונות ודמויות. אלא שבעייה וסיפור עדיין אינם יוצרים מחזה.

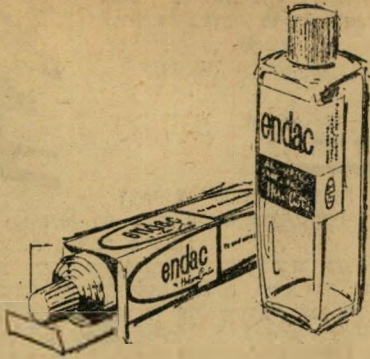
בן-ציון תומר הוא משורר, שכלי ה-ביטוי הבימתיים אינם נהירים לו, והוא מג-סה לאכופ את השירה על הרמה. גם אם אפשר למצוא במחזהו עיצוב דמויות מוצי-לה, אם כי פסטי, במתכונת בימתית, אין הוא יודע את סוד הצמצום הדרמטי, גיבוש העלילה והבהרת המוטיבים המרכזיים שלה. כדי להביע רעיון ולהשיג אפקט שמחזאי אמיתי צריך היה להשיגו בדושיח קצר, משתמש תומר בסיגנון ספרותי ארוך ו-מייגע.

עובדה זו גלויה ופוגמת ביחוד בחלקו הראשון של המחזה. מי שאינו כבול למחזה על-ידי ההזדהות הריגשית שלו עם הבעייה המוצגת, אינו יכול שלא להבחין שהבניין הדרמטי הוא לקוי, הסיגנון הוא "שמאלני" ודמויות הגיבורים מאולצות ומנוחכות. תגו-בתו של הצופה במערכה זו יכולה להלום את דבריה של נורית, המטיחה כלפי יורם: "איני רוצה שינפנפו כל הזמן את דגלי הסבל למולי".

טעותו היסודית של תומר היתה בכך שבמקום לבנות בהדרגה את דמותו של יורם, ולקלוף מעליו בהדרגה את דמות הצבר עד לחשיפת הזהות השניה שבו, הוא מצינו כבר מלכתחילה כדמות מפוצלת ו-מבולבלת.

במערכה השניה מתקן תומר את עצמו במיקצת, בעיקר משום שהוא דוחה לפניה את בעיות השואה, הקליטה, הקארייריזם והמעמד הבינוני הישראלי, מתרכז בקו-פליקט המרכזי שבין יורם לבין הדוד משתף-הפעולה.

הבימוי של ישראל בקר לקוי, מכיוון שעקב נטייתו הבעיית לנשוא השואה, הי-מתעורר כאן תמיד כסביב שולחן בבית-קפה, התייחס לחומר מבחינה ריגשית, ולא מבחינה מיקצועית. מבין השחקנים מצליח רק אהרון מסקין לעצב דמות של ממש, היוצרת הרגשת הזהות. מסקין הבן, עליו הוטל התפקיד הראשי, מאכזב ביותר, הוא טרם פיתח תכונות יסודיות של היגוי, תנועה ומישחק במידה המצדיקה להטיל עליו תפקיד כה קשה ומסובך.

endac

מחסל

פגמי עור

מחדושי מעבודות
Helene Curtis

אנדק — התכשיר המחסל במהי-רות ובטחון פגמי עור וחטטים.

הסוד של אנדק: הוא שונה מכל התכשירים אותם כבר ניסיתם. נסיון אחד בלבד יוכיח את פעולתו המהירה והיעילה.

אנדק טוניק — מי הפנים האנטיספטיים לנקוי עמוק של העור.

משחת אנדק בשופרת בגון הפנים לשמוש מעת-לעת.

אנדק — הישג נוסף של מעבודות הלן קרטיס בארה"ב, לטפול יופי מדעי בפנים.

תשבץ העולם הזה 1317

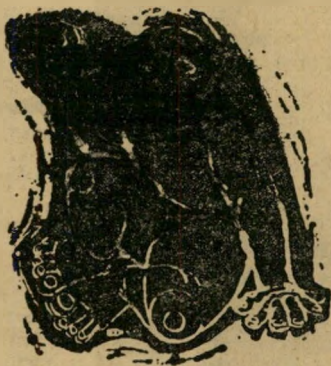
משה כהן, מרחוב גדליה 9, שכונת-מכבי, תל-אביב, כותב: "בהיותי חובב מושבע של פתירת תשבצים, מצאתי עניין בתחרות התשבצים הנהוגה אצלכם. עתה, לאחר שנים של פתירת תשבצים, מצאתי לנכון לנסות את כחי בחיבור תשבץ. אנו מצינו מצאנו לנכון לפרסמו.

9	B	7		6	5	4		3		2	1
		14			13		12	11			10
		19		18	17		16		15		
			24			23	22			21	20
		28		27				26		25	
					32				31	30	29
				38					36		35
				43	42				40		39
		47			46			45		44	
						52	51			50	49
						57		56	55		54
				58							53
							60				59

מ א ו ז: (1 קיי בויז בפרודור ירושי-ים; 4) כבעלות יחיר; 10) טורי משנה; 11) תואר הולנדי; 13) מנש; 14) משקל נקי; 15) בדיחה; 17) ארבע מאות ותשע; 19) שמו הפרטי של צייר הולנדי מפורסם; 20) ניצני; 22) ארץ ערי בית; 25) כלי שייט רבים; 26) נפי; 27) זמרת מפורסמת; 30) אורח המדינה; 32) מלת זרו; 33) שור; 34) שליח מהיר; 36) בסיס לכלי מסוי יום; 37) מדינה אפי-רוקאית; 39) שור; 41) שיעור קומה; 42) לא חיי; 44) ראש ממשלת קובה; 46) חרפה; 48) יבי-שה מוקפת מים; 50) סירה; 51) עיר בי-צפת; 53) ירק גינה; 55) מקום לכתישת ענבים; 57) גול; 58) גר; 59) חנגה לא מומן את יובלה ה-80; 60) מחשבה.

מ א ו נ ד: (1) שטוי; 2) עני; 3) אחר מארבעת המינים; 5) יחידת הישעל; 6) נח בא; 7) שמא; 8) סמכות לבטל חוק או החלטה; 9) מקום שעשועים; 12) עוף דורס; 16) הרהיב עור; 18) חכה; 18) סופה הרי-סנית; 21) צב המין; 28) הוסיע; 24) צרפת; 53) ירק גינה; 55) מקום לכתישת ענבים; 57) גול; 58) גר; 59) חנגה לא מומן את יובלה ה-80; 60) מחשבה.

מ א ו נ ד: (1) שטוי; 2) עני; 3) אחר מארבעת המינים; 5) יחידת הישעל; 6) נח בא; 7) שמא; 8) סמכות לבטל חוק או החלטה; 9) מקום שעשועים; 12) עוף דורס; 16) הרהיב עור; 18) חכה; 18) סופה הרי-סנית; 21) צב המין; 28) הוסיע; 24) צרפת; 53) ירק גינה; 55) מקום לכתישת ענבים; 57) גול; 58) גר; 59) חנגה לא מומן את יובלה ה-80; 60) מחשבה.

הצבון הישראלי, גרפיקה, שינושית

ב-13 לדצמבר נפתחים קורסים חדשים

* גרפיקה * ציור - אופנה

פרטים והרשמה: 10-13 בבקר — 5-8 בערב תל-אביב; רחוב אלנבי 76 חיסה; רחוב ביאליק 17 ירושלים; רחוב יפו 33, בית יואל